

اگرچه نیت خوبی است زیستن ...
اما خوشا که دست به تصمیم بهتری بزنیم!

 www.konkursara.com

 ۰۲۱۵۵۷۵۶۵۰۰

دانلود بهترین جزوات در

کنکورسرا

کنکورسرا

مرجع تخصصی قبولی آزمون فرهنگیان و آزمون استخدامی آموزش و پرورش

عنوان: تاریخ؛ زمان و مکان

اهداف درس

• هدف کلی درس:

- دانش آموز با اهمیت دو رکن مهم تاریخ؛ زمان و مکان آشنا می‌شود.

• اهداف جزئی:

- آشنایی تجربه جوامع باستانی برای اندازه‌گیری زمان.
- فهم اهمیت گاه‌شماری و شناخت انواع گاه‌شماری‌ها از روزگار باستان تا کنون.
- درک نقش و تاثیر جغرافیا بر پدیده های تاریخی

چکیده نکات مهم درس

هدف

زمان و مکان دو رکن مهم دانش تاریخ به شمار می‌روند و نخستین پرسش‌هایی که برای تاریخ نگاران مطرح می‌شود این است که رویدادهای تاریخ در چه زمان و مکانی رخ داده است. در این درس تجربیات جوامع باستانی برای اندازه‌گیری زمان، اهمیت گاه‌شماری در مطالعه تاریخ تحلیل و بیان می‌شود.

گاه‌شماری: نظامی است که برای اندازه‌گیری دقیق زمان ماه و سال ابداع شده‌است.
* نکته: ابداع گاه‌شماری نتیجه مشترک علمی مانند ریاضی، نجوم و فیزیک است.

پیشگامان ابداع گاه شماری در جهان: ۱. بین النهرین (بابلی ها). ۲. مصریان باستان

گاه شماری در بین النهرین: گاه شماری خورشیدی قمری رایج بود. سال به دوازده ماه سی روز تقسیم می شد. هر سه سال یک ماه به آخر سال اضافه می شد. اختلاف قمری ۳۵۴ و اختلاف شمسی ۳۶۵ روز است.

گاه شماری در مصر باستان: گاه شماری خورشیدی رایج بود. هر سه سال به ۱۲ ماه ۳۰ روز تقسیم می شد. ۵ روز اضافی به ماه دوازدهم اضافه شد. هر ۴ سال یک روز به سال اضافه می شد. (کبیسه).

گاه شماری در روم: گاه شماری خود را بر اساس گاه شماری مصری اصلاح کردند. بعد ها تولد مسیح به عنوان مبدأ گاه شماری رومیان قرار گرفت. (میلادی)

گاه شماری در کشورهای اسلامی: گاه شماری هجری قمری رایج بود. مبدأ و تنظیم آن: بر پایه گردش ماه به دور زمین است مبدأ آن اول محرم سالی که پیامبر از مکه به مدینه هجرت کردند.

گاه شماری هخامنشیان: خورشیدی - قمری بابلی بود اما اسامی ماه ها براساس فرهنگی آیین ایران بود.

گاه شماری اشکانیان: گاه شماری بابلی، سلوکی و اوستایی بود.

گاه شماری ساسانیان: گاه شماری اوستایی بود و سال به دوازده ماه سی روز تقسیم می شد. ۵ روز اضافه به آخر سال اضافه می شد.

* نکته: مبدأ گاه شماری اوستایی به تخت نشینی هر پادشاه بود.

انواع گاه شماری در ایران (دوره اسلامی): هجری قمری.. یزدگردی.. دوازده حیوانی (مغولان).. هجری خورشیدی.. جلالی.. گاه شماری رسمی ایران: گاه شماری هجری خورشیدی است که براساس تقویم جلالی تنظیم شده است.

کرونولوژی: نظم و ترتیب رویداد ها براساس زمان را می گویند.

خط زمان: ابزاری است که به وسیله ی آن رویداد های تاریخی به ترتیب زمان وقوع آنها بر روی نمودار نشان داده می شوند.

مکان

رکن اساسی در تاریخ نگاری است زیرا همه وقایع در بستر مکان و محیط رخ می دهد.

عوامل جغرافیایی مؤثر در شکل گیری تمدن ها:

آب و هوا، راه ها، رودخانه ها و ... .

رودها و جلگه های مؤثر در شکل گیری تاریخی: دجله و فرات (تمدن بین النهرین)، نیل (تمدن مصر)، کارون (تمدن ایران)

جغرافیای تاریخی: به مطالعه مناطق و سرزمین های مختلف در گذشته و بررسی تأثیر محیط (طبیعی و عوامل) جغرافیایی بر رویدادهای تمدن تاریخی مانند (مهاجرت) می پردازد.

فواید استفاده از نقشه های تاریخی:

۱. نمایش اطلاعات تاریخی مانند: قلمرو، حکومت ها، مرز ها، بناها و ... .

۲. نمایش اطلاعات اقتصادی، اجتماعی و... در گذشته.